

Սրբաբան անգամ հարաբեր
երեք անգամ հարաբերակ
ուի :
Բաժանորդութեան գինն է թէ
Պոլսոյ և թէ Կապադոկիայի
150 թիւ մէկ Օսմանեան ոսկի
կանխիկ :
Օտար երկիրներու համար
համարժեք անգամ զիստ փոխ
Մէկ թիւ թիւ գինն է 1 դրը :

ՄԱՐԿԱ ՅԱՌԱՋԱԳԻՄՈՒԹԵԱՆ

1874

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ 1874 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14 ԵՐԵՎԱՆԻ ԲՈՍՆ. Տ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26 ԹԻՒ 52

ԿՈՍՏԱՆՆՈՒԹՅՈՒՆ 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Երբ կ'ըսուի թէ Անգղիոյ մէջ բան
մը կը յուշի, թէ արդի կառավարական
չէնքը իբրեւ երկրաշարժէ մը կը դժգոհի
և կործանի կ'սպանանայ, թէ ապագայ
մը կը սպասարարուի եւ անգղեական թէ
այս ապագայն Հասարակականութիւնն
է, առանց իրաւունքի և առանց իրո-
ղութեանց չէ : Ժողովրդային դուժա-
րումներն ու անոնց մէջ խօսուած աղա-
տական ատենաբանութիւններն, Թա-
ղուհայն անուան շատ տեղեր ծաղու և
նախատանց ցայեքով ընդունուին և
գործարար դասուց գրեթէ ամենուն ընդ-
գիծադէր կ'սպանան յայտնի և ահ-
ներեւ նշաններն են այն յեղափոխու-
թեան որ տակաւ առ տակաւ կը կա-
տարուի յԱնգղիա և որ արդէն իսկ,
չափ ահուժնեւորու մէջ, կ'սկսենք և
ընդհարմանց տեղի տալ սկսած է :

Մանչէստը անգլիս կատարուիլ սկսած
այս անգամ կ'սկսենք իրաւունք և հարա-
պետական կ'սկսանք իրաւունք յանաշխ-
մութեանն ու յանգղութեան մէկ ա-
ղայոյցն ալ կ'ալլեն իշխանին հիւան-
դութեան նկատմամբ Անգղիական թե-
թեքէն ոմանց դարձած անտարբեր
ընդուն է :

Յիւրաքանչեւ հանրապետական դադարա-
բին տարածման զլիստոր նշաններէն
մին կը սկսուի ժողովրդային իշխանաց ան-
ձին վրայ ունեցած համարման նուա-
ղումը և զանազան իրենցմէ բարձր առ-
տիճանի և բնութեան տէր անձինք չը
նկատուի վարժութիւնը Ահա այսպէս է
Թեքէն Նիւ-Եքսթը Բրիտանական ինքնիշխ-
մութեան հանրապետական մէկ յօդուածը,
որ յետին հանգարտութեամբ մը կը
խօսի կ'ալլեն իշխանին հիւանդութեան
և նոյն իսկ նորա հաւանական մահաւան
վրայ, առանց ամենէն աննշան արհես-
տարորդին հիւանդութիւնն ու մահաւա-
նէն առեւ կ'արեւորութիւն տարու անոնց :

«Իշխանի մը կամ երկրի որ և է մէկ
վեհապետին մահը կամ հիւանդութիւն-
նը, կ'ըսէ սոյն թեքէնը, վերջապէս սո-
վորական դէպք մ'է : Կայսրի մը մահը
ամենէն չուառական անտեսին մահա-
նէն առեւ չ'իսնագարի բնութեան կար-
գը : Եւ առկայն ուրբան տաղնապ և ի-
րարանցում սրովհետեւ այն ինչ բարձ-
րաստիճան անձը պարզ մը կամ ուրիշ
մը տեղ ունեցիւր է» :

Եւ յետոյ կը նկարագրի ամենէն նը-
շանաւոր բժշկաց երկրին չորս ծայրէն
իրենց խմբակները վեհապետ հիւան-
դին նուիրելու ճակով, ամեն վայր-
կեան տեղեկագրեր ի վեր առնուլ
հիւանդութեան ամենէն փոքր փոխ-
տնութիւններն հասարակութեան իմա-
յրենքու համար, և չկրնար զայրոյթը

բռնել այն մամուլը գծուած սպանակ-
ուաց դէմ որ իրենց ընթերցողներուն
կը յայտարարեն թէ կ'ալլեն իշխանին
տեղը անգղիական աղբին սրտին դար-
կած է :

«Ամեն սրտի տէր մարդ, կը յաւելու-
կը կ'արեւելի բնականաբար անոր որ
կը տառապի, թո՛ղ ըլլայ իշխան, իշխ-
անի հիւանդ, բայց, հիւանդացեալ իշխանի
մը համար, ժողովրդէն հարկեր մարդ-
կորսուել են, սրտի փոխին է : Այ-
մեք հիւանդութենէ տառապող իշխա-
նի մը համար աղքատէ մ'առելի համա-
կրութիւն և դուժ չեմք զգար և թա-
գաժառանգի մը մահը, յետին քաղա-
քացւոյն մահէն առելի, վիշտ չպատճա-
ռելու մեզ» :

Ինչ որ ինչ ինչ թեքէնը կ'ըսեն իւր-
եանց էջերուն մէջ, անի արձագանգն է
անշուշտ բնութեան բերաններէն արնոյն
ամեն որ կը կրկնեն :

Եւ զարմանալի չէ այս քանի որ ի-
րաւանց և արդարութեան սկզբունքնե-
րն ժողովրդաց մէջ ծառային և արդե-
ւե՛ք երբեք իրաւունքներն ճանչալ սով-
բին, վեհապետները պիտի կորսնցնեն
տակաւ այն ճառագայթումը որ իրենք
կը շրջապատէ, ատենաժողովներու
քննարկութիւնն պիտի ըլլայ և ժո-
ղովրդը պիտի հասկնան թէ միայն
մէկ բան մը կայ որ անհասկնելի վերէ,
այն է ամենուն կամքը, և թէ միայն
մէկ վեհապետ կայ, և այն է ժողովրդը :

Անուանին Պ. Ռոյնսն Բրաւորտը և Բ-
րայտը Բրաւորտը անուանով նոր դարձ մը
հրատարակած է, յորմէ հետեւեալ հատ-
ուածը կը թարգմտէ, որ պատասխան մ'է
Գերմանացի Սթրուս զիմանականին :

«Ներքեցէք ինձ ըսել ձեզ թէ ինկար-
Պուք քան զմեզ առելի սերտիւ հայրե-
նասէր եղաք : Մեր մէջ, մի քանի դե-
րացւոյն մարդիկ իրենց փիլիսոփայու-
թեան մէջ հանգարտութիւն և նախորդ-
նախորդութիւն դառն : Իսկ ձեր մէջ,
աւանդական տակաւ մասէն դուք, չեմ
զոնեք մէկը որ իւր դատմանց ցրտու-
թեանը մէջ դժգոհուած չըլլայ, որ ան-
գամ մ'անիրաւ եղած չըլլայ, որ աղ-
ջային առեւտրութեանց կարգին մէջ ընել
պատուիրած չըլլայ ինչ որ ամօթ մ'էր
ընել մասնաւոր բարոյականի սկզբունց
համեմատ :

«Բայց կ'անդ կ'առնուի, այսօր խիստ
միաժող ըլլալ պէտք է մէկը չափաւո-
րութեան, արդարութեան, եղբայրու-
թեան և ժողովրդոց առ իրեարար պար-
տական եղած երախտագիտութեան և
ախտանալ վրայ խօսելու համար : Այն
ընթացքը զոր պիտի ստիպուիք բռնել
ձեր գրաւած դաւառաց մէջ անոնց կա-
մայ հակառակ ձեր անբարոյացումը
պիտի կատարեալորդէ : Գուք պիտի
ստիպուիք հերքում մը տարու ձեր ամեն

սկզբունց, մեղադարտ դատելու այն-
պիսի մարդիկ զորս յարգել պարտիք,
մարդիկ որ ուրիշ բան ըրած չպիտի
ըլլան բաց ինչ որ դուք այնքան աղ-
նուորէն ըրիք ինչպէս յետոյ, ամեն
բարոյական դաւադարներն պիտի մար-
դին : Մեր հաւասարակշիւութեան և եւ-
րոպական ամփիլիսոփայի դուրսից ցը-
նորէց աշխարհը պիտի քշուի վերասին,
մեր ազատական ինքիւններն հնացեալ
խժայիլն բարձրաւ մը պիտի ըլլան :

«Բրաւորտը Պետական մարդոց դո-
ժով, Գաղղիա սակեց ընդ երկար ժա-
մանակ միայն մէկ նպատակ պիտի ու-
նենայ ալ, կորուսեալ դատարանին վե-
րըստանալ : Սթրուսը Սթրուս Գերմա-
նացւոյ դէմ մշտնջող առեւտրութիւնը,
օգնել համապատկութեան, ձեռնառ ըլ-
լալ միշտ ամեն Ռուսական փառափա-
րութեանց : Այս բարոյական հակադար-
ձն է այն բանին՝ զոր երազած էինք :
Մարգարէ փոխ իրաւ հակա-
ռակ դատարան չ'առնալէք : Միշտ չէք
զիկ կործանումը խորհուրդ տալ անոր
զոր սիրելիքը, յատկապէս մի տալ
հարտարութեան օգնու քաղաք հա-
մար Հռոմէական ինքիւն, Ռուս և Պա-
պական ըլլալ, օտարաց նկատմամբ ան-
վարձաութիւնը և չարակամութիւնը
վերսկիւլ : Բայց ինչ ընենք, յանցաւոր
կ'ըլլայինք, եթէ, վեհապետութիւնն ու
անհասկնալիցութիւնը ձեռքէ չ'ընկնայ,
արդիւնէնք զՊաղղիա լսել երկու մի-
լիոն Գաղղիացւոյ ձայնը՝ որ իրենց վա-
ղեմի հայրենեաց օգնութիւնը կը խնդ-
րեն :

«Հիմա Գաղղիա ստիպուած է ըսել
ձեր Հէթուէկին նման : «Բաւական և
շուտ տէրը, քիչ մ'ալ տեսութիւնը
փարձենք» : Եւ չ'պիտի հետեւի անոր
այս նոր փարձին մէջ, յորում կրնայ
տարակուսուիլ իսկ թէ յաջողի Գաղղիոյ
ամենէն քիչ բռնած ուղղումը՝ ատերու-
որոշումն է : Սակայն և այնպէս կեանքը
այնքան կարճ է որ իմաստութիւն չ'է
ժամանակը կորսնցնել և զբոսութիւնը
սպառել դժբախտ խաղա մը մէջ : Եւ,
իմ չըմանալիս մէջ, Գաղղիոյ և Գեր-
մանիոյ բարեկամութեան աշխատեցայ-
նէն հիմա «Ժամանակ է համարյոյնը
զաղբեցնելու» : Ինչպէս կ'ըսէ Ժողով-
ը, կը քաշուի մի և թիտ և ամբար-
տաւան է այդ Գերմանական առեւտր-
նութիւնը՝ որ կը պատժէ զմեզ իբրեւ
Պրովետէ (1) մեր յանդուգն փորձե-
րուն, մեր «մարդասիրութեան» համար-
բայց կրնամք ըսել մեծ պարտաւրջն հա-
«Արամազդ, հակառակ իւր բովանդակ
հարտարութեան, լաւ կ'ընէր եթէ խո-
նար ըլլար : Հիմա, սրովհետեւ յաղթող

է, թո՛ղ հանգիստ դա՛նք բազմի, իւր
որոտման դուրսին փառափառ և իւր
ձեռքին մէջ հրացայտ նկատել թօթու-
րով : Բոլոր ասանք անպատիւ կերպով
ու ստակալի անկմամբ կ'սպառն չը պիտի
պահպանէ զինքը : Կը տեսնեմ որ ինք-
նին իւր փառքով կ'ստեղծէ, հիւսդ
խիստ դժուարին ի պատերազմել, որ
չանկէն դերագոյն բոց մը պիտի դրո-
նի, որոտումն դերագոյն բոցին մը,
Յաղթեալ յայնժամ, պիտի հասկնայ
իւր փորձառութեամբ թէ որքան տար-
բեր են իրարմ թաղաւորի և ծառա-
յի :

ԻՅՍՒԽՍ ԵՒ ՎՍՏԻԿԱՆ

«Նոյն օրը որ Հռոմի մէջ խաղալան
խորհրդարանին բացումը տեղի ունե-
ցած էր : Հռոմացւոց և օտարականաց
պատգամաւորութիւնն մը Վատիկան կեր-
թայր Ուղերձ մը ներկայացնելու Պա-
պին : Պատգամաւորութեան նպատակն
անշուշտ հակառակ-ցոյց մ'ընել էր այն
արարողութեան որ Մանթե-Չիթօրիոյ
պալատին մէջ կը կատարուէր : Սոյն առ-
թիւ կարգացուած Ուղերձին կամ, լա-
ւաւ է, Ուղերձներուն օրինակը չունիւր,
բայց մեր Հռոմի մասնաւոր թղթակիցը
Պապին ատենաբանութեան համառօ-
տութիւնը մեզ կ'ոտայ որ Թեքէն-
Բէք յաղղոյն մէջ գտնուածին նոյն և
նմանն է : Այս ատենախօսութեան մէջ
Պապը ոչ այնքան երկու Ուղերձներուն
ուղած է պատասխանել որքան թագա-
ւորին արտաստեմած բացման ճառին :
Թագաւորը իւր ճառին մէկ մասին մէջ
կը յայտնէր թէ Խաղալոյ Պապութեան
հետ հաշտութիւնը իրաց դորութեամբ
անհրաժեշտաբար պիտի կատարուէր :
«Հաշտութիւնը, պատասխանած է Պիտ-
թի, անկարելի է Յիսուսի և Բեթիարի,
լուսոյ և խաղալի, համարութեան և
ստույթեան մէջ տեղ» : Այս խօսքերը
պէտք է որ զարմանալի թուին : Անոնց
կ'սպասէինք, և յայտնի էր որ Պիտ Թի-
էր կրնար այլապէս խօսիլ : Առաջի, Վիկ-
տոր—Իմանուէլի ճառը ընդհանուրա-
տեան, ըսինք թէ, լատ ամենայն երե-
ւութից, ոչ ժաման Պապին կենդանու-
թեան ատեն չէր կրնար Խաղալոյ և Պա-
պութեան մէջտեղ համաձայնութիւն մը
հաստատուիլ, բայց թէ, եթէ Պիտ Թի-
էր կարենար ինքնին երախտագիտել, որքան
որ կարելի է մարդու մը, չէր կրնար
զիմանալ թէ ժամանակն ու պարտաւր-
ջներն ինչ որոշում պիտի ներշնչէին իւր
յաջորդաց : Կրնայ ըլլալ ուրեմն որ Պի-
տ Թի. և Վիկտոր—Իմանուէլ լաւ մար-
դարէնք ըլլան երկուքն ալ և թէ եր-
կուքն ալ իրաւունք ունենան իրենց հա-
տարութեանց մէջ, առաջինը ներկային
և երկրորդը ապագային համար :

(Ժողովուրդի Տեղւոյն)

(1) Ռոմանոսի թուր, որ երկինքէն հօրը
գողնաւ համար, Արամազդ պատեց զայն
կովկասու դադարը կապելով, ու անգղ մը նո-
րա միշտ ունայ իւրաքանչեւ կը կրճէր :

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 22 դեկտ.

Փանձոն փոխանակարգից վրայ դրուած տու-
նիսը 0/0 1 բարձրացաւ :
Ազգային ժողովը եկամտի վրայ առաջարկեալ
որոշ դիմադրութեանը սկսաւ :

Օմալի դռքը կը յայտնէ թէ 'ի փարիզ վե-
րադարձին նպատակաւ ըստ պիտի տայ :

Լոնտոն 22 դեկտ.

Կալէսի երկաթէն անաքիւնութիւնը գոհացու-
ցիչ եղանակաւ մը յառաջ կ'երթայ :

Վիէննա 22 դեկտ. 9 ժ. 30 վ. երեկոյ.

Եգիպտոս յառաջիկայ Արեւոտահանդիսին մէջ
առաջին տեղերէն մին պիտի բռնէ իւր երկրին
արդեանց թուոյն և գանազանութեանն պատ-
ճառաւ :

Նուպար փաշան անոր նախագահը պիտի ըլլայ :

Ռուսիոյ ազատեալ բաժինը 66,10

Աճիւ 116,60

Փարիզ 22 դեկտ.

Կը հաւատեն թէ Պ. Թէէր և աշակոյժմանը
եկամտից վրայուրը դնելու խորհրդոյն համա-
ձայն չեն :

Կառավարութիւնը ընտրութեանց նկատմամբ
բէշք մը պիտի առաջարկէ : Ազգային ժողովը
վերականգնութիւնը մասն առ մասն նոր ընտրու-
թիւններով պիտի ըլլայ :

Պ. Համան ինքզինքը Փարիզ քաղաքին համար
ընտրելի առաջարկեց :

Սալթիէ-միւրն (Անգլիա) 22 դեկտ.

Երկին գահազուրկ կայսրուհին հոս հասաւ :
Վիէննա 23 դեկտ. 9 ժ. 30 վ. երեկոյ.

Գարո Աւերսթրի իշխանը Եգիպտոսի նա-
խագահ անուանեցաւ :

Ինչ նոր ծերակուտի անդամներ ընտրուեցան՝
որոց մէջ կան նաև Պ. Պ. Գայսթֆէլտ և Սըք-
րէյն :

Պ. Գոնիզկարթը Ժոնսոն մեռաւ :

Ռուսիոյ ազատեալ բաժինը 66,40

Աճիւ 116,60

Բէշթա 33 դեկտ.

Պ. Հիլլի Հոնգարական երկաթուղեաց շի-
նութեան համար պատրաստած ծրագիրն ըն-
տառեցաւ :

Միւնիխ 23 դեկտ.

Համալսարանին բացման, Տօլէնկէր կանո-
նիկները նշանաւոր ճառ մ'արտասանեց : Գիտ-
նական աստուածաբանը այս ճառին մէջ, Գաղ-
ղական գաղափարաց առաքելութեան և Գեր-
մանացոյց գիտութեան մասին գերադուռու-
թեանն վրայ խօսեցաւ : Երկուցոյց թէ Հռոմ
ընկալանաբար պատմական իշխանական պարտ-
եալ է և թէ ճշմարիտ բարոյականի գործադ-
րութիւնը միայն կարող է մտքերը հաղթեցնել :

Փարիզ 23 դեկտ.

Պ. Պիտարքի մէջ յայտագիրը՝ որով պետու-
թեան մեծ պաշտօնեայն զԳաղղիա անբարոյա-
կան կ'ազատարանէ : Երկուցոյց կ'ըսէ լեզու մը
բռնելու պատճառ եղած է :

Պուրքէ 23 դեկտ.

Ժողովներն Պէյ խորհուրդի գահազուրկեան
դէմ կը բողոքեն՝ որոյ ընդունուին իսկ երկ-
րայեկի է :

Բէշ. 23 դեկտ.

Լորս Պիլզիլը հոս հասաւ չրանդին խնդ-
րոյն վրայ բանակցելու համար :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ :

Փիլիպպոպօլսոյ կառավարիչ Գեա-
միլ փաշան Երուսաղէմի կառավարիչ,
Սալթիէ Համիտ փաշան Փիլիպ-
պոպօլսոյ կառավարիչ,

Խալաֆի միշտին Համայի կառա-
վարիչ անուանեցան :

— Գոհութեամբ սրտի կ'իմանամ որ
Սրբաբնութեան պաշտօնեայ Մուսթա-
ֆա Ֆազլը փաշա Խիւանը ատենից վե-
րականգնութեան ծրագիրը Կայսերական
վաւերացման զրկեր է :

— Կըսուի թէ դաւաճները քննելու և
այս առթիւ առ Բ. Գուռն տեղեկագ-
րելու կոչուած Կառնիներն իրենց տըր-
ուած սոյն պաշտօնը մերժեցին՝ առաւ-
կելով թէ իրենց յատկացած թօշակ-
ներն իրենց պաշտօնին պիտոյիցը չ'են
բնաւոր :

— Պարսից դեսպանը Լ. Թէ-
րապոյն Թէհրանէն դեկտ. 18 թը-
ուականաւ Պարսից Շահին Մեծ Եպար-
քոս Միլլա Հիւսէյին Խանէն ընդու-
նած հետեւեալ հերաքաւորը հաղոր-
դած է .

« Մեծ Եպարքոս անուանեալս,
իմ առաջին մտածումս աղքատաց նը-
պաստել է :

Նորին Վեհափառութեան հրամա-
նաւ, օգնութեան մասնագիտով մը կաղ-
մեցի՝ որու մէջ քանի օտարականներ
կը մասնակցին, ուրիշներու հետ կան
նաև Անգլիոյ հիւպատոս Պ. Օնկլէյ,
Ռուսիոյ դեսպանատան առաջին թարգ-
ման Պ. Գրէպէր, Թուրքիոյ դեսպա-
նատան քարտուղար Տանիշ Էֆէնիսի և
Գաղղիոյ դեսպանատան թարգման Պ.
Պէշէյ, Աղքատաց համար երկու հի-
ւանդանց հաստատեցի՝ որոնք 300
հիւանդ կրնան պատսպարել և զպարս
մը՝ որ 300 աղայ կրնայ պարսկերէն
որոշ 230 ըրդէն ընդունուած են :

Բոլոր այս թշուառներն կը սնանին,
կը պատսպարուին, կը տաքան կառա-
վարութեան ծախքովը :

Առողջ աղքատներն արդէն սկսուած
ճանապարհաց շինութեան կը պարապին,
ինչպէս նաև Թէհրանէն դէպ 'ի Գաւ-
րէժ ճամբուն շինութեանը՝ որու վերա-
կայու Պիւհէյը, Թէհրանէն Մազանտ-
րանը անցնելով դէպ 'ի Կառնից ծովը
ճամբու շինութեանը Գաւրէյժէր զօ-
րապետներն են, Թէհրանէն դէպ 'ի
Գումի շինութիւնն ալ Անգլիայի երկ-
րաշարի մը յանձնուած է : Նաև իւրա-
քանչիւր քաղաքի մէջ օգնութեան մաս-
նագիտով կազմեցի՝ որու պէտքը զգա-
լի էր և ոչ ալ թիւ տալ որ իւր ժառանգը
կենտրոն դէն քրօնը համար :

Ինչպէս էր : Վերջապէս կառավարու-
թիւնը այժմ մայրաքաղաքիս և գաւա-
ռաց աղքատաց համար ամիսը 80,000
թուման կը ծախէ : Հիւանդանոցները
Պարսիկ և Եւրոպացի բժիշկներու խը-
նամոց ներքեւ են : Պատիւ ունեցայա-
րդէն նոր ձեռք առնուած այս միջոցնե-
ներուն համար օտար դործակատարաց
շնորհաբարութիւններն ընդունելու ո :

— Միշտ ցարդ Բիշիլի մէջ փակուած
հանդուցեալ Շէյխ Շամիլի որդի՝ Ղա-
զի Մէհմէտ Էֆէնիսին աղքատանցը
վրայ, Ռուսիոյ կայսրը անոր Թուրքիոյ
մէջ բնակելու արտօնութիւն տուած ըլ-
լալով, յիշեալ Մէհմէտ Էֆէնիսին իւր
ընտանեօքը հանդերձ Օտէսայի վեր-
ջին չողահաւով 'ի Կ. Պոլսի հասաւ և
Կոսկա տուն մը իշխա :

Աղքատները կայսրը այս առթիւ
Ղազի Մէհմէտ Էֆէնիսին ճանապար-
հորդութեան ծախսը համար 10,000
լուպլի դուրեր և իրեն՝ 3000 ու-
լու դաւակացը 1000 լուպլի թօշակ
յատկացուցեր է :

— Եթէ մեր առած տեղեկութիւն-
ներն ստույգ են, կ'ըսէ Լեւոն Զեքեա,
300,000 օսմ. լր. փոխառութիւնը,
որու համար գանձալին պաշտօնատունը
Օսմ. Կայսերական պանդային հետ գա-
նադրութիւն ընելու վրայ է, ապա ինչ
կը վերջնականապէս որոշումն ընդունած
չէ : Սակայն կ'իմանամ որ Արեւելքի
մէջ հռչակուող գաւառային մեծ Անգ-
լիական վաճառատուն մը Դրամատան
300,000 սթ. լր. կանխիկ դրամ տալ
խոստացեր է, և թէ պայմաններն ալ
ընդունուելու են :

— Անցեալ հինգշաբթիէն ուրբաթ
լուսնալու գիշերը, Ղալաթ-Մէրայի
պարտ Ենէն Չարը փողոցին կողմէն
մըլելով իրեն հետ հեռագրական ձող
մը տարադրէ :

— Ժամանակէ մ'իւրեքէ որ գիշի-
րային յարձակումներ և զոլորութիւններ
ստեղծ տեղի կ'ունենան :

Չեմք ուղեր ըսել թէ կառավարու-
թիւնը անհոգ կը կենայ այս մասին,
այսու ամենայնիւ իրողութիւններն ակ-
նեւրէ յայտնի և աներկբայելի են :

Բազմաթիւ չարագործներ գիշերը
պատժէ ապահովելու կը կարծեն : Պէտք
է անոր հակառակը անոնց ուղարկուե-
նել և Կառավարութիւնը անոնց նկատ-
մամբ ազդու միջոցներ ձեռք չ'առնու-
ղէտք է որ ըստինք խստիւ պատժէ Պատ-
ուաւոր անձանց կարծիքը իրեն հետ է :
Լ. Թ.

— Ռուսիական թիւն տեսութիւնը
անցեալները խաղաղարմենը դոյնի հը-
րամայած էր :

Կապահովեն թէ այս ձեռք առ-
նուած միջոցը առանց իրենց արդեւը
մ'ըլլալու, նոյն իսկ Բերայի կեդրոնը
շատ մը խաղաղարմենը առաջուան պէս
դարձեալ բանիլ սկսած են :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Առեւտրական և հասարակաց գործոց
պաշտօնատանց կողմոնէ Տաճկերէն լը-
րագրաց հետեւեալ աղբն հաղորդուած
է :

« Իսկիւտարի և Խոփաի մէջ դեռ շինութիւ-
նը չ'աւարտած երկաթուղին Վեհապետին յա-
ռաջիմական հռչակին պատիւ ընդող բաղմա-
թիւ բարեկարգութիւններէն մին է :

Նաև Ն. Վեհափառութիւնը սոյն ձեռնար-
կութեան աշխատութեանց յառաջիմութիւնը
գոհունակութեամբ տեսնելով և ընդ միշտ զին-
քը վառող վերանորոգիչ գաղափարաց հաւա-
տարիմ, արժան համարեց Ն. Բ. Մեծ Եպար-
քոսին միջնորդութեամբ հասարակաց գործոց
պաշտօնատան հրամայել որ ամբողջ Փոքր-Ասիոյ
մէջ երկաթուղեաց ամբողջ դիմ մը հաստատ-
ուի վերաբերեալ զին հետ միացող հարկաւոր
ծիւղերուն շինութեամբ :

« Սոյն հրամանին պատճառաւ, վերաբերեալ
զին ուղիները վրայ եղած Վեհափառ-Լեւոն
աղբն անցնելու և այս դիմին մինչ յիշիկ-Շէ-
հիւ երկաթուղեան նկատմամբ կարեւոր տեղեկու-
թիւններն ստանալու համար երկրաշարժներ ին-
քու պիտի զրկուեցան : Ն. Վեհափառութեան այս մեծ
խորհրդայն գործադրութեան իւր սկզբնաւորու-
թիւն մը :

« Իսկիւտարի և Խոփաի մասին աշխատու-
թեանց զինակէն դատելով՝ որոնք ժամա-
նակին համեմատաբար խիստ յառաջ գացած
են, և կը յուսացուի որ այս մտքը մինչև յառա-
ջիկայ սեղանները պիտի աւարտի և թէ էսպիկ-
Շէհիւ ի հաստատած ալ նոյնպէս մինչև յառա-
ջիկայ դարուն պիտի լրանայ, այս երկու գծե-
րուն միաւորութիւնը մինչև այն տուն պիտի
կարենայ 'ի գլուխ ելնել :

« Գաղաթ ձեռքերու շինութեան կարեւոր խնդ-
րոյն, այս օրեր հասարակաց շինութեանց պա-
տճառան մէջ կարեւոր խորհրդաց առարկայ
եղած է :

« Մեր Վեհափառ Տիրոջ հասարակաց հարա-
տու թեան անմանը նպատակով ամեն միջոցներու
նկատմամբ ցուցած վայելք ստույգ դրուական մ'է՝
թէ Ն. Վեհափառութիւնը իւր հոյակապ տիւ-
ղանքներն վրայ իւր Պետութեան բարգաւաճ-
ման հիմարիտ հիմնարկի տիւղանքն ալ յա-
ւելու կ'ուզէ երկաթուղիներ շինելով այն ամեն
տեղերը՝ որ սեփականութիւններ ունին :

« Վաղթիւր ուրեմն Ամենակարողէն որ գահի
յաւէտ իւր զահէն վրայ հաստատ պահէ, որ-
պէս զի կարենայ իւր բոլոր փէշ զխոտորու-
թիւններն արդիւնաւորել ո :

— Երկուստեան խորհուրդին հիւստիցիլ :

— Վա՛ր :

— Իսկ դու, Միսայն :

— Ես ալ կը խոստանամ :

— Եթէ, դու ալ կը հնարանդ լի :

— Վա՛ր, կը հնարանդ լի ընդ : պատասխա-
նեց ինչիչ համակարմութեամբ :

— Լուսնիւն, ըսաւ սկսածը. վեր ելնե-
լու վրայ են :

— Բազմաթիւ յարմար ուղ տուից ձայնը
լուսնեցաւ տանդիլին վարը :

Վիճարանութեան ժողովները չ'ը :

Բատի, առանց խօսք մ'ըսելու, պատմու-
մանը, զիստիւր և զիստիւր հանելով ինչիչ
ստիւղեց ու ծրար :

— Միտիւր դատաւորաց լայնգը զվարկին
և երկայն պատմութեանն տակ անկարելի չ'ը
ճանել զաղկիւն :

— Գաղաթին սեպուհին դատիկներն դուր
բացաւ, և ճամբան ցուցնելով :

— Հիմա գացէ՛ք, ըսաւ : տանդիլին դուր
աղկի մը պիտի փակեմ, իսկ դուք փակել
նոյս դուր խորտակելու աշխատելուն ժո-
մանակ : Եթէ քաղաքիս :

— Վիճարանութեան ժողովները չ'ըլլալուն
համար երեք զիստաւոր իրարու ձեռք թոթ-
ուեցին :

Ինչիչ միայն կը վարանել : բաց հարցն ու
կրպարը բաւեցին հանցին զոս սեփականին :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ Ա Յ

ԱՆԿԱՆ ԳԱՏԱԽՈՐԱՅ

ԱՏԵԱՆ ԳԱՂՏԵՒ

(Ե-ր. և Է-ր. Գ-ր. 31)

— Եթէ այդ մարդիկ ճշմարտապէս զղեակը
չ'ալաւ միտք ունենան, անտարակոյս իրարու
զը հանդիպին ճամբուն վրայ :

— Ինչ կ'ըլլայ :

— Հապա ինչիչ : . . .

Ինչիչ աղջիկս է :

— Այո՛, բայց միթէ խոհմութիւն է ինչ-
դիկը յայտնել այն դարականաց՝ որք միւր ըս-
պանած մտղուն բարեկամքն են . . . Իսկ մեր
Անկալ-Գաւառուր ըլլալը միթէ կ'օգտէ՞ զմեզ
պաշտպանելու սեպուհին մահաւանդ կատաղած
մարդկան զէմ . . . : Նայեցէ՛ք, ձեզ բան
մ'ըսեմ . . . :

Գաւառացի մէջ լուսնեցաւ փողոցը ձայնատու-
ութիւն գրեական զորականաց :

Ընդ հուպ սորս պատասխանեցին ձայնա-
տուութեան :

Միայնի սեպուհին դէմքին վրայ ոտտիկ
անձկութիւն մը տեսնուեցաւ :

— Ինչ ընենք հիմա, ըսաւ քրթմնիկով :

— Գորա գոցի դեղնուկ ըլլան, պատա-
խանեց շէնքիկոս արձամբհանց :

— Գոցէ՛ք . . . կրկնեց Մանֆրէտ : Բայց
գեցուք թէ ողբալէս ըլլայ : միթէ զղեակին
զորականաց հետ պիտի չ'կուտինք ինչիչ տա-
նելու համար :

— Հէ՛ք աղջիկս, հաւաքեց Միայնի սեպուհը :

— Եթէ մեր պատերազմը պայտ միայն կեն-
քը վտանգի մէջ ըլլալ, « Երեւոյն », կ'ըսէի
բայց ինչիչ փրկելու համար հոս եկեր ենք .
ուստի ողբ է աղաթել զանի կենտրոնին
դռնիկով :

— Ինչպէս, հարցուց շէնքիկոս :

— Գիւրիկն կ'ըսուի մը, որ միշտ անդրեւ
յաճողիկ է, պատասխանեց Մանֆրէտ :

— Ինչ է այն, հարցուց Միայնի :

— Մեզի մէկը զգեստները ինչիչ տայ, ու
նորա հաղուստներն զգենու :

— Հապա ինչիչ զգեստները հաղորդը ինչ
ընէ, հարցուց շէնքիկոս :

— Ինքը զիտէ :

— Կըլլայ այնպիսի բան :

— Կամ աշտարակին մէջ կենայ, և կամ,
Սեպուհին մահաւան պատճառած խոտիկե-
նէն օգուտ քանելով խոյս տայ :

Միայնի կարող չ'ըր սղեկանը համար զո՛ւ եր-

թալ, և ոչ ալ թիւ տալ որ իւր ժառանգը
կենտրոն դէն քրօնը համար :

— Ոչ, ըսաւ, ևս չեմ հաւանիր : Ինչո՞ւ
զղեակին բալը, և մեղիկ երկուքը զի՞նչ
պաշտպանած տուն, երբորը տապաւանեցն
ծիւր բերք մեզ : Աղջիկս ձիւս վրայ կ'ու-
նեն, ու մեր թշուառաց մէջն կ'անցնինք,
և կամ կը մեռնինք :

— Եթէ մ'ըսէ ուրեմն, կրկնեց շէնքիկոս
հաստատութեամբ :

Իսկ միշտ զորս ալ աշտարակին տանդիլին
հատեր էին, կ'ախաւ-կ'ախաւ ինչիչ ինչիչ
ձայնը լսելով դարձեալ կանխ տուն :

Երբ բազմաթիւ հեծեալներու ձիւս արո-
ւիւնը լսեց, Մանֆրէտ դառնութեամբ ծրար-
ուելով :

— Կը լսէ՞ք, ըսաւ :

— Այո՛, պատասխանեցին սղեակներու :

— Գոտք ձիւրը հիմա :

— Թշուառ արդէն բալը մտան : Վիտու-
րուկներն հրաժարեալ ևս, սկսաւ :

— Թիւրք զիս, աղաթեց ինչիչ, իմ կեն-
քըս ձիւ արեւան մէկ կամ ինչ իսկ չ'արժէր :
Զիս հոս թողէ՛ք, ու դուք գացէ՛ք : Թո-
ղէք թշուա

Ա.ԶԳԱՅԻՆ

Մեծ Գալուստ Զֆէնտի Պիւրիտի-
կան 75 թիւ Արարատայ բաժանորդու-
թիւն մը նուիրեց Օրսուի նորահաստա
Ընկերութեան թանգարա-
նին :

Կը փութամը ընկերութեան անդա-
մոց պարտաւոր եղած շնորհակալութիւ-
նը նախապէս մատուցանել Մեծ Գա-
լուստ Զֆ. ի իւր այս բարերարութեան
համար :

ՀԱՅ ԹԱՏՐ

Գարուս Գաղղիայի համալսարանի գը-
րադէտներէն միոյն Ա. զ. քսանդր Տիւմա-
յի հեղինակած կոմս Մանթէ-Քրիսթոա-
նուն թատերգութեան երկրորդ երե-
կոյթը ներկայացուցաւ նախընթաց շա-
բաթ երեկոյ Կէտիկ փառայի Աղիւղիէ
թատեր մէջ :

Այն ներկայացման մեք ևս ներկայ
գտնուած ըլլալով պատշաճ կը համա-
րիմք մեր դիտողութիւններն ընել այսօր :
Ներկայացման առաջին արարուածը
կատարող դերասանք Պ. Մաղաքեան
որ Ս. բա Ֆարիայի դերն ունէր, և Պ.
Պէնկիւն՝ որ Էսմին Տանթէս եղած էր,
ոչ այնքան բնական եղանակաւ կատա-
րեցին իւրեանց դերերը. յայտնապէս
կեղծիք կը տեսնուէր խաղին մէջ, կը
թուի թէ յիշեալ յարգոյ դերասանք
ներկայացման այս առաջին արարուա-
ծոյն պէտք եղածին չափ վարժուած չէին :
Նոյն պարտնայք յաջորդ արարուածոց
մէջ գրեթէ կատարեալ յաջողութիւն
ստացան :

Ներկայացման մաս ունեցող դերա-
սաներէն նաև Պ. Սանճադճեան Մօրէլ
վաճառականի դերն անդրաձ և Պ. Մա-
ղաքեան Վիլլիֆոր դատաւորին դերն
անհաձ, և Օր . . . իր դերն ան-
բնական կերպիւ կատարեցին, այս թե-
րութիւնը հարկաւ ունին իրենց պատ-
ճառքն որոց առաջին առեւել կամ ուղ-
ղել պէտք է : Իսկ Պ. Աշտուհի Պէր-
թուչիոյ մասը, Պ. Նալեան՝ Բատրուսի
մասը, Օր. Թերեզա՝ Բատրուսի կնոյ
մասը խիստ գեղեցիկ և բնական եղանա-
կաւ կատարեցին, որով ներկայ բաղ-
մութիւնն ստեղծ Ժափաճարեց զիրենք :
Խաղին երկրորդ, չորրորդ և հինգեր-
րորդ արարուածները շատ կանոնաւոր և
հաճելի էին, անշան թերութիւնք մի-
այն նկատուեցան, որք սակայն քննա-

դատուելու չափ արժէք ունին, և զորս
կը յուսամք թէ քիչ ատենէն կ'ուղղուին :
Թերթերուն անձկութիւնն առ այժմ
չընկերելով մեզ, այս մասին ընդարձակ
խօսիլ, սա կ'ըսեմք միայն թէ դերա-
սաններու վիճակը դատաքննելու ատեն
պարտիմք նաև յիշեցնել թէ ներկայ
Ժողովուրդ ալ աչքի զարնելու թերու-
թիւններէ զերծ չէ. պէտք եղած տեղը
չըժափաճարել, պէտք չեղած տեղ ծա-
փահարելով թատրը կը թնդացնէ կրկար-
ծեմք թէ թատեր մէջ ծափահարելն ալ
իւր կանոնն ունի. եթէ թատերաբեմին
վրայ մահուան դրոժողութիւն ալ կա-
տարուի, պէտք է ծափահարել երբ կը
տեսնեմք որ դերասանը զայն՝ ճշգրու-
թեամբ և բնական ձևով կը կատարէ և
ոչ թէ արտասանուած խօսքերուն մէջ
լիմատի մը գեղեցիկութիւնը դիտելով
ծափահարել, որ այն ոյտտիւր հեղինա-
կին կը վերաբերի և ոչ դերասանին :

Խորապական թատերաց մէջ Ժողո-
վուրդն ինչպէս որ իրենց դերը լաւ կա-
տարող դերասանները կը ծափահարէ
ի նշան գոհունակութեան, նոյնպէս դե-
րերին լաւ չը կատարող դերասանաց
ալ իւր դժգոհութիւնն յայտնելու հա-
մար կը սուլէ, պատշաճ է որ մեր Ժո-
ղովուրդն ևս իւր գոհունակութիւն ինչ-
պէս որ ծափարով կը յայտնէ, նոյնպէս
սուլելով յայտնէ իւր դժգոհութիւնը.
այս պարագայն դերասանաց մէջ օգտա-
տար մըցում մը յառաջ կը բերէ :

Այս ամիսով հանդերձ պարտ կը հա-
մարեմք ըսել թէ այս տարի ըստ բա-
ւականին կատարեալ կը տեսնեմք Հայ
դերասանական խումբը, և կ'ստանեմք
որ առաւել ևս կատարելանայ :

Երկու խօսք ալ :
Թատերին մէջ ոչ միայն դերասանաց
այլ նաև միւս պաշտօնէից ալ ընթացքը
բնականութեանց ներքե կրնայ ճշգ-
րուիլ, և ըստ մեզ լաւագոյն է, որ նոյ-
նին սնորհութիւն իւր ստորակարգեաց
ոմանց քաղաքավար վարմունքը նկա-
տողութեան տեսնուի :

Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր Օսմա-
նէյէ թատրոնին մէջ ներկայացուած
Ա.Զ.ԳԱՍ. ՄԸ ՅԵՒՅԸ անուն կատա-
կերպութեան նկատմամբ, որոց ներկա-
յացումը վաղ գիշեր պիտի կրկնուի,
բանասիրական մ'ունենք, զոր տեղ-
ւոյս անձկութեան պատճառաւ հինգ-
շաբթի օրուան թողուլ պարտաւորած
եմք :

— Հազար դոլ, ինչ պիտի ընեն, ըստ հե-
տաւորով :
Մանկիւնն պատահաւոր յուշեցնելով :
— Անդունդն Զնոյաւէտ, պատմականեց
Աշտարակը բարձրացրէ դաժակէժի վրայ
որոց աչքով խորութիւնը հազիւ հազ կրնար
չափուիլ :
Յետահայտ Մանկիւնն անդունդին մէջ ճեռ-
ուելով մեռնելէն զատ ուրիշ ծար չունէր :
Հիմա պատմեմք զգիտել տեղի ունեցած
եղբայրութիւնները :
Հովիւներ սեպուհին տեղեկուան մարտիւնը
տեսնելով զարհուրած փախելու ատենուրեք
չոյց զոյգը տարած եր էին :
Նոյն ատեն Գարջոյի զգիտելն քովն կ'անց-
նէին մի քանի տաղանթներ՝ որք Բրակա քա-
ղաքէն ելնելով Պաղերկոյի գրայն կ'երթային
Գեղընկենքուն հետ միացան թէ սեպուհին
վրաստակը մեծ արեւու և թէ նորա մարդաս-
տանները գտնելով ստատիկ վրէժ մը լուծե-
լու դիտմամբ :
Հոցա ձիւրեն ինքնով բերդին գլխուոր
դրան մերձեցաւ ատենը, երեք մարդ տեսն-
ելովն ուստուստ հարած և սե թուրի
գլխարկ դրած :
Հոցա Գարջոն-Վոնեն դատաւորներն ըլ-
լալ տեսնելով լուրջեամբ չարա ելով համ-
բաց տուին :
Սեպուհին մի քանի ծառայները ուղեցին այն

խորհրդաւոր ստորականներուն վրայ յարձա-
կել իւրոց խնամախօս աստիճար փոխով ընդ-
դիմացան նոցա դիտաւորութեանը :
— Չղջիլ տը Երթողը գաղթը, վասն զի
նոցա երկու միջոց մեծ կ'եղանար որ պատ-
ժուիլը կը գտնէ :
Խորաբանիւր որ յայնժամ սեպուհին տեղին
դան մարմնաց վրայ դարձաւ աչքեր : Բայց
Պրճմիպի տաղանթներն մէկը զրուցեց որ սե-
պուհին Սիւրբա-Վաստաւորաց ձեռքով չէր ըս-
տանուած, վասն իր մահաւոր երկաթը վեր-
քին մէջ չէր թողնուած :
Իստի ամեն մարդ համոզուեցաւ որ Սե-
պուհն ստանալով մարդուն համար միայն Գաղտ-
նի-Ստեղծին դատաւորին ի դիմակա եկեր է-
ին . . . :
Մարտիւն տարին մեծ արահ, ուր որ սե-
պուհը երբեքն տեսնախորութեանց և չընդա-
շուր հանդէսներու կը նախադաճէր :
Գարջոյի գլխարկն երեքը մերձեցաւ միուե-
լոյ աղօթքը պատկերու համար :
Հապիւ մի քանի խօսք արտասանեց էր, ոչ
հա մի կրնա յաղթանայն կրօնական երգ մը հը-
ւազելը լաւեցաւ ըսով տեսնելէն :
Հանդիսականք ուղջն ստանալեան և վերա-
մէջեալ Պրճմիպի տաղանթն ամենէն տեղի
պըտկեցաւ :
Լուրդ արիտան ձայնը հետեւող երգը
կ'երգէր :

1871 Գիւտ. 9.
Խմբագր. Արարատայ :
Անցեալ երեքշաբթի մեր բարեկամը
Պ. Ս. Ա. ճեմեան իւր մահկանացուն կըն-
քելով ի խոր սուգ համակեց իւր դեր-
դատմանը. դերասանաց ընկերութիւնը
և իրեն ծանօթ մտերիները : Արդարեւ
ինքը յանձնութիւն վեր սրացաւ, բայց
մեր արտին մէջ տխուր յիշատակ մը ճը-
ղեց : Բարեկամատի Ա. ճեմեան 40—41
տարեկան այր մ'էր. արձանագործու-
թեան, նկարչութեան և երաժշտու-
թեան մէջ կատարեալ յաջողակ էր.
Իսկ լեզուագիտութեան մասին, Գաղ-
ղիւրէնի, Հայերէնի և Յունարէնի ըստ
կարի հմուտ. ասոնցմէ դատ 46 տարե
դերասանական արուեստին մէջ աշխա-
տութիւն տուած ըլլալով նշանաւոր էր
իրեն յատկացեալ դերերուն մէջ. ա-
նաչառ խօսելով մինչև ցարդ թէ և յա-
ջողներ եղան, սակայն ոչ որ դերա-
սանացի կամ հաւատարեցաւ անոր : Ա-
հաւաքի մարդ մը որ կենաց սահմա-
նին մէջ աշխատութեամբ իւր օրերը ան-
ցուց և իւր մահաւամբ պարտաւոր տեղ
մը ձգեց մեր մէջ, Ա. ճեմեան ոչ ևս է,
մահը անոր և մեր եղբայրական սիրոյն
մէջ դարան մը լարեց, իւր յաղթանա-
կը փս մը լնուէ և եղեր, հոգը հոգին
տարով և անոր պատկերը միւր աչքերէն
անհետ ընելով. բայց անիկայ մեր արը-
տին ու մտաց մէջ կենդանի է միշտ,
մեր միտքը անոր հետ պիտի խօսի հա-
նաւորը և մեր սիրտը պիտի սիրէ զայն :
Անիկայ մեռաւ յա իտեան ապրելու հա-
մար, իսկ մեր կ'աշխարհը մեռնելու հա-
մար : Նախախնամողին պատահաւոր
վճիռներն իսկ հրոշակեօք ին է, բայց
այսու ամենայնիւ տկար է մարդկային
հոգաւորութեան ընթացիկը. այն որ Ս. ա-
տուածային իմաստութեամբ ունայնու-
թիւնն ունայնութեանց դուշ, սակայն
ունայնութեան մէջ ինքն ալ ամեն բան
լիութիւն կարծեց : Մտաց հանճարը
կամ խորհուրդը թէ և անհունութեան
մէջ կը թափառի շատ անգամ, և իւր
երեւակայեալ քանակները վրայ իւր ակ-
նարկը կը ձգէ, սակայն դարձաւ միտքն
ու սիրտը կ'ուղի որ հոն հանդիպէ յին-
քն գրաւէ, վասն զի մեռաւ բաւը
ստակի և յուսահատեցուցիւ լաւ մէ,
ամենէն ճարտար բանաստեղծը անկա-
րող է այս բառը մեղմացնել, վասն զի
դաւնութեան հիւրը կամ յուսահա-
տութեան եղբայրացութիւնն է. ուստի
ցաւ ի սիրա կ'ըսեմ մեռաւ Ա. ճեմեան
46 տարե թատերական բեմին վրայ Հա-

տարակութեան համակրութիւնը գրաւե-
լէ վերջը : 1870 թ. Ռուսիոյ հոգը սա-
կիսեց, նոր Նախընտանու մէջ ներկա-
յացումներ տալով Պ. թ. Յասուլէս-
ճեանի վարչութեան ներքե, սակայն
հոն յորտին ստատիկութեանը պատճառա-
ւոր հիւանդութիւնն ստատականով
պարտաւորեցաւ անկողնայ ծառայել,
իւր հիւանդութեանը մէջ առ իս ուղ-
ղած նամակին հետեւալ տողերը նշա-
նակութեան արժանի են . . . մեր ճամ-
բայ եղած շարժումն ձմեռը սկսեալ, շա-
րունակ փոթորիկ ձիւն, ամառ և ուս-
նամակը . . . Ժարդոս բարձրութեամբ
ձիւն եկաւ, շատ տուն ընդօրոյն փա-
կեց, պատահանելը դոցուեցան . . .
քաղաքացիք կը վիպէին թէ 40 տարեի
ի վեր այսպիսի ձմեռ տեսած չեն. ըստ
իս Սիւլերիոյ արքային վարչը մնար, ևս
22 օր հիւանդ պատկեցաւ, ցրտէն և
րեւներու ստուեցան :
— Ս. հա. այսպէս բնաստեօք հանգիստ
տաժանելի թշուառութեամբ ձմեռը անց-
նելէ վերջը, դոքան ծամանակ ի Պե-
լիս, դարձաւ, իւր արտին դարման մը
տեսնելու. համար ամեն միջոցներու գի-
մեց, բայց անօգուտ : Հանգուցեւոյն
մահաւանէն գրեթէ ամիս մը յառաջ,
զիտեր թէ պիտի մեռնէ, բայց զարմա-
նալի համակրութեամբ այն ամիսն ալ
կարգաւոր և զբելով անցուց, թշուառ-
ներուն վերջին հատորը աւարտեց և երկ-
րորդ օրը մեռաւ :
Յո զարկաւորութեան հանդէսը խիստ
չընդ եղաւ. հակառակ սաստիկացուն
հոգմոյ դերասանք նուազած ուաց խումբ
մը ի միասին առնելով ներկայ դատուե-
ցան ի պատիւ մեծանուն Հանգուցեւոյն
այն հանդիսին կ'ուղեկցէր խումբն աճ-
բոյս մը, դադարին երկու կողմէն դե-
րասանք, յառաջ քահանայք և անոց
ետեւն նուազածուք կ'երթային ի ճա-
նապարհին, մերթ քահանայք երգելով
մերթ նուազածուք արիւր և սրբա-
շարժ եղանակելով, Հանգուցեւոյն նախ
եկեղեցին տարուեցաւ և հոն վերջին
արարողութիւնը կատարուեց վերջը
դարձեալ մինչև Թաղսիմ բաղնիքի
նը ուղեւորեցաւ, տակից ըստ սովորու-
թեան կատարը դրուելով հանդէսը վեր-
ջացաւ :
Հաճեցէք Խմբագիր ներկայս ձեր աչ-
քոց ուստ լրագրոյն միջոցաւ ծանուցանել
բարեկեց Հասարակութեան :
Միւս Զեյ Լեւ.
Ռ. Մեմիշե-

տոյ յամբարայն հետաքննութեան յանդէ-
նութեամբ ստորալուծ, ուղղած հանդիսակա-
նաց մէջէն :
Պրճմիպի պատկերներն ոչ ընդ հոս պի-
տեղէն դուրս ելան :
Սեպուհին սպասաւորներն իսկ չ'իջնեցին
իրենց սիրով անկողնան մարմնոյն քով ընդ
երկար կենալ ու փախան դաշին :
Ղիւրեն երբ վրայ հասաւ, երեքը որ մի-
ացնակ մնացած կ'աղօթէր, քաջութեամբ և
բարեգործութեամբ Գարջոյ վերջին սեպուհը
նորա նախնեաց գերեզմանը ինքեցուց :
Նոյն օրէն սկսեալ, ալ Միսայիլն անսեպին
Հեղեկոսի և Մանկիւնի վրայ յիշատակաւ
թիւն մը չտեսնելու պատմութեան մէջ
Մանկիւնն իւր Գրոնշիմոսի կ'աղաւթնէր
ուրիշին իրանէն յետոյ, պատերազմներով
կեանքն անցուց և դուցէ Բապիոյ մէջ լա-
պանուեցաւ :
Իսկ Էմիլ, Մանկիւնի երկն ալ յետոյ չը-
կացաւ, սարկել ու մեռաւ :
Ինչպիսի որ ներկայ պատմութեան և կրօնա-
նուի, միջոցներով իւր հաստատման տեղը
չտեսնէր, անոր համար Միկայիլ-Վաստաւորեն-
րու արդարութիւնն յաճախ տեսնուց ի հերքէ :

ՏԼԻՐ ԼՐԱԳՐՈՅՍ—ՄԱՏԹԵՆՈՍ Մ. ԱՅԿԱՏԵԱՆ
Ի ՏՊԵՐԱՆԻ Յ. ՓԱՓԱԶԼԵԱՆ